

SZKENDER KULENOVICS:

A dervisek nagygyűlése

Jókedvű olvasó, vagy olvasócsoport, ezt a szomorú, bár néhol csípősen megírt verset — nincsen benne mit titkolni —, az ismert bukaresti biblia temetésére ajánlom. Bár sohase volna alkalom többé ilyen versek írására.

Összeültek a dervisek
hitet tenni.
Az az újság Medinában:
nafta sok van, lámpa, bél is,
naftalinban van az ész is.

Pipa pöfög, szörtyög a szár,
hasisfüst száll.
Egy effendi itélkezők
ítéletének a tárgya;
mert — jaj! — haját körbe vágja,
s a szakállát
borotválja!
Rosszabb, mondják, Naszredinnál,
eretnek ez — a szó szárnyal —,
igaz hitre tanítsd, nosza!
pipaszárral, pipaszárral!

Ördög csúfja, világ rútja,
Korán előtt nem hajbókol,
csak a terve előtt hódol.
Rövid vagy te, hallod, sógor,
tarhonyát szedni az égből!
S uhh! azt is tagadja végül,
hogy a Korán csalhatatlan.
Pedig szakaszról-szakaszra,
mint két tojás, oly egyforma.
Allah! Allah!
hát Medina, s Mekka vicc-e?
Bort, ha iszik ez a bűnös,
biz Nyugatról van az icce!
Nem tanulja a szűrákat,

csak pogány liturgiákat!
 Allah! Allah! nagy szakáll!
 Mohamed a prófétája!

Van híre még, s vád is hátra:
 azt hirdeti: új Mohamed,
 Allahnak új prófétája.
 S még: nem hallgat papjainkra,
 füttyül hosszú szakállunkra!

Pipaszárból,
 hasisából,
 minden dervis szörtyög egyet.
 Füst száll szerte,
 mennyezetre,
 a mennyekbe,
 az elvekre, tar fejekre.
 Sóhajtozzák: Allah! Allah!
 sápitoznak
 az erkölcstől,
 s mint szemölcstől,
 fészkelődnek,
 s a fejét mind lengve rázza.
 Nyugaton a nap is lehull,
 s piros fényt vet a szakállra —
 csak az arcuk, az nem pirul . . .

Ó, iszonyat! Ó, borzalom!
 hangzik a felszentelt kórus:
 vékony tenor,
 vastag basszra.
 Hasonlít száz, ó milyen bús
 talambasszra,
 talambasszra:

Mi a tömeg? Gyaur nem tudja,
 hát még azt, hogy mi az osztály?
 Kulákoknál tele pohár,
 áll a bál a boltosoknál;
 bizony, csak a szavazásnál,
 s ki véle együtt poroszkál,
 a gyeheennáig meg nem áll!
 Szolga csak az angolszásznál,
 bocsánatra hiába vár,
 Billah! Vallah!
 Majd megáll a bitófánál!

A szent kórus veri-rázza,
 a talambassz rája-rája:
 tam — taramtam — tamtarája.
 Hallgassátok, moh' medánok!
 Tény ez, faktum, sőt, faktumtény:
 Kordun, várjuk lázadástok
 ez idén,
 ez idén!
 Tevétek cári palástját,
 verjétek le koronáját!

Am a gyaurok hazájában,
 vörös zászló a háztájon,
 mintha misem történt volna,
 mintha láрма nem is volna;
 s a dervisek üvöltését
 meghallgatta három pecér,
 három egér,
 három szekér vak denevér.

S a szent dervis-gyülekezet —
 ó, szent isten, mindenszentek:
 átkozott gyaurok kendtek!
 S száz pipaszár, szablyaként száll,
 száz pipaszár — egy golóbis,
 kilukad a földgolóbis!
 Mi vár reád,
 hallgasd világ!

Estis-pestis,
 szól a dervis;
 úgy hívják, hogy
 Bukurestis:
 Ó, te gyaur,
 be pogány vagy!
 nem kapod meg
 a naftámat,
 csipiszt néked!
 Annyi van bár,
 akár a víz.
 Petróljumot?
 Fityiszt, fityiszt!
 Adja isten, magosságos,
 sose lobbanjon a lángod.
 Ó, borzalom! nem átalltam,
 biz én tőled búzát kaptam;
 ki tudta vón, csak most látom,
 s elfog a tutyi reszketés:

ez a búza tán nyugati
vesztegetés,
vesztegetés?

Igazad van!
Ejnye-bejnye!
Bejnye-ejnye!
Másik dervis
jön most rendre;
Szófi Ali,
sor jött kendre!

Nekem is van annyi, hogy: na!
rózsaolaj a markomba!
Inkább nyelje tenger mélye,
neked csöpp se jusson mégse!
Vele hogy a hajad kenjed,
s a táncot Newyorkban lengjed?
vagy Londonban bálba mégysz-e?!
Ismerlek én, hékás, nézd-e!
Ott titkos nagy dumák folynak,
s én ellenem fellovalnak,
hogy háborús kárt fizessenek!
Nem ettem én meszet, telkem,
nem adom a rózsakertem!

Igaz istenemre, igaz!
Én sem vagyok
pimasz,
pimasz!
Megszólal most Budapest is:
hallga, hallga, itt a dervis!
— Hogy elsőként hullott véred?
No és aztán? mitsem játszik!
Afrikáig le — Budától,
az igazság kiviláglik!
Piros a vér bárki másnál —
nincs pirosabb
a mi piros,
pi-pi-piros paprikánknál!

És, hogy óvja a még jókat,
a tévelygő milliókat,
milliókat;
hangja hangzik,
szája habzik,
pipaszárát hajigálja;
s olyan piros lesz orcája,
mint a piros paprikája:

Idesüss hát, te hitetlen,
 unalmas vagy már Allahnak!
 Hogy harcoltál? Élhetetlen!
 Én sem bolhákat kergettem
 kapanyéllal.

Ott ballagtam, félelmetlen,
 mint igazi osztályharcos,
 roppant garral,
 s előírás szerint: élen —
 Donbasz-haddal,
 illetve . . . kissé mögötte.
 Te eretnek, te hitellen!
 térdig, a nagy küzdelemben —
 a kilőtt gránáthüvelyben;
 tyúkszemem is kinőtt menten,
 annyit mentem!
 Hét évig harcoltál? Nézd-e!
 Varrólút sem, egy srófot sem
 adok érte!

Itt a dervis szünetét tart,
 agyába egy gondolat mart:
 Gyaur-ország
 nem nagy ország.
 De a lelke
 (magunk között!)
 ez igazság:
 hatalmasság!
 Mert ha — ejnye —, isten óvja,
 srófot másutt vásárolna,
 bárhol, hol az üzlet régi,
 nem dervisbolt, és nem égi
 s a dervisrend hol nem védi . . .
 Itt megáll hát, és álltában,
 majd térdrehull szent kinjában:

Allah! Allah! Mindenható!
 Bűne meg nem bocsátható!
 De én mégis, irgalmamban,
 küldök neki ezen nyomban,
 ó, nem gépet; ó, nem srófot,
 de mi még van
 raktáromon:
 néhány bárót,
 néhány grófot.

S küldök, ha a szükség éget,
 (van belőle!) néhány kémet,
 Allah, ne adj soha néki
 békességet!

— Nagyon jól van! Sőt, legjobban!
 hangzik most lehangosabban.
 Csodadervis! Mőszkovita!
 Úgy hívják, hogy Judinita,
 körülötte dűl a vita.

— Nagyon helyes! Én sem adok
 eretneknek még csontot sem.
 Ha vele tart, gyaur népe is
 hadd éhezzen!
 Nem ízlenék tele pohár
 a kútvíz sem.
 Úgy kell néki! Lázadozó,
 engedetlen!
 mióta van, mindig ilyen
 fegyelmetlen!

Azt a svábot is kergette
 a berlini szent Kábáig;
 s fellázította a népét,
 betűrendben — nagymamáig.
 Lázadás volt ez csak, persze,
 most már látom —
 én oktondi! Nyugatnak szólt,
 hogy ne fázzon.
 Allah! Allah!
 magas égen, ahol fenn vagy,
 s hol a négy klasszikus csillag
 és felettük az ötödik,
 az ötágú.

Két kezemet imára hát,
 s esedezem, Ég urától:
 vezessen ki, ha útát lát,
 ebből a szűk zsákcáából!
 — Küldj lázadást gyaur ellen,
 hogy feje kókadjon tőle,
 s ne maradjon rajl' még szőr se!

S az imához, hogy gyorsabban
 segítsen és biztosabban
 a nagygyűlést összehívta.
 A talambassz rája-rája,
 tam-taramtam-taramtája:
 — Hej ti, gyaur-muzulmánok,
 ha frissebben lázadnátok . . .!

Az iszonyatos iszonytul,
 szakállasok lármájátul,
 a föld indul!
 A kórusból
 vékony hangon és köhögve
 és krárogva és bőfögve —
 Ki az? — mintha kehes volna,
 s csak muszájból rikoltozta?!
 Ez a dervis, e szakállas,
 Prága Ali, bölcsek bölcse,
 esküdjik égre-földre,
 s nyekereg:

— Nos, effendik, én a harchoz
 nem vagyok sehogysem szokva . . .
 mint például Bukurestis —
 sem hazúg szószátyársághoz,
 csak inkább a szabotázhhoz.
 A hitemre! egy izét sem,
 nem én néki egy bidét sem;
 turbinát meg deföggy adok,
 csináljon csak vízimalmot,
 ahogy valamikor, régen!
 Bár gügyiját-slyivovicát,
 füstölt sonkát, primisszimát,
 szivelem, sőt: az eszményem!

— Ne adj, ne adj! Én sem adok —
 Hadzsi Varsó is szót kapott —,
 nem én kokszot, árva grammot,
 még ha nem is kapok rezet,
 nem adok én néki szenet,
 egyetlen egy vakszi szemet!

Még egy bölcsek bölcse szólal,
 ez is birja hangos szóval;
 nem tudja más hangját állni,
 a talambasszt
 cini-cini tenorjával
 túl akarja kiabálni.
 Ó, rettenet!
 Ez a Tiranai Dervis,
 hát ez vajjon kit fenyeget?

— Én sem adok a bózámból,
 ha tud, hozzon Formózából!
 Ordibálnak így, hangosan,
 no persze: elvi alapon,
 no persze: elvi alapon!

Így megyen ez, völgyön-hegyen,
 a nagy világegyetemen —
 el Newyorkig, el Londonba,
 hadd menjen hát,
 nosza, nosza!
 Áll a sátán
 már a vártán!
 és a zsinórt húzza-húzza.
 Suba alatt,
 lepve-lopva
 — kinek köti meg szakállát? —
 vajh ki tudja, vajh ki tudja?!
 S a nagy zajban
 — és miért ne? —
 ők is lengetik szakálluk,
 nagy ragyogva,
 — és miért ne? —
 most virul csak vígan arcuk,
 telistele van a markuk!

A szent bölcsek, kegyelmesek,
 mégis tovább fenyegetnek;
 repülnek a pipaszárak,
 jaj egész Gyaur-hazának!
 Száz pipaszár — egy golóbis,
 kilukad a földgolóbis!

Ó, ti klasszikus csillagok,
 ó, be nagyon fönt csillogtok . . .
 — Csodálatos e Gyaur-ország,
 vagy szent föld, vagy meseország!

Dervis fegyver: a pipaszár,
 hogyha talál;
 ha sebet ejt, csodálatos, —
 vagy több annál!
 Ennyi erőt hol örökölt
 a Gyaur-föld?
 Minden sebből új erőt gyűjt.
 Pipaszár hull Szófiából?
 Vasút születik belőle!
 Amulnak is Pestig tőle!
 És ha Pestről hull-hull a szár,
 itt felépül egy új Centrál,
 s akármit mond Budapest is,
 meglátja még Bukarest is!
 S Bukarestből, míg ideér,
 szűz földből fakad olajér,

hogy sebünk már meg sem látszik,
 Moszkvától le — Tiranáig!
 S míg a Tiranai Dervis
 pipaszárral hadonászik,
 Gyaur-földön új rizs terem,
 a szakdari vén mocsárig!
 Hol békák brekegtek eddig . . .

Azt mondanám, ha mondanám:
 nem lyukas a földgolóbis,
 csak agyakban van lyuk mégis!

Esik eső, pipaszárból,
 e szegény Gyaur-hazára;
 s még egy eső, csendesebben,
 dervis könnycsepp hullik rája.
 Nagy a lárma, fékek nélkül,
 ám azonban: haszon nélkül,
 haszon nélkül.
 A lármát gyaur nem bánja,
 igazságát megtalálja!

Vagy szent, vagy szép mese volna,
 vagy igaza — igaz volna,
 s a klasszikus csillagoknak
 is végre világos volna!

(Gál László fordítása)

Effendi — úr
 Korán — mohamedán biblia
 szúra — a korán egy-egy szakasza
 Medina, Mekka — mohamedán »szent« városok
 hasis — kábítószer
 gyaur — pogány, a muzulmánok szerint: keresztény
 talambassz — pergő dob
 boza — frissítő ital
 gyehenna — pokol
 Kába — a mohamedánok szent köve Mekkában.